

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про охорону археологічної спадщини

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, N 26, ст.361)

{ Із змінами, внесеними згідно із Законами
N 2518-VI (2518-17) від 09.09.2010, ВВР, 2011, N 4, ст.22
N 2947-VI (2947-17) від 13.01.2011, ВВР, 2011, N 32, ст.316
N 3038-VI (3038-17) від 17.02.2011, ВВР, 2011, N 34, ст.343
N 5461-VI (5461-17) від 16.10.2012, ВВР, 2014, N 5, ст.62 }

{ У тексті Закону слово "будівельних" виключено згідно із
Законом N 3038-VI (3038-17) від 17.02.2011 }

Цей Закон регулює відносини, пов'язані з охороною археологічної спадщини України - невід'ємної частини культурної спадщини людства, вразливого і невідновлюваного джерела знань про історичне минуле, а також визначає права та обов'язки дослідників археологічної спадщини.

Розділ I

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Визначення термінів

У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

археологічна спадщина України (далі - археологічна спадщина) - сукупність об'єктів археологічної спадщини, що перебувають під охороною держави, та пов'язані з ними території, а також рухомі культурні цінності (археологічні предмети), що походять з об'єктів археологічної спадщини;

археологічна розвідка - вид наукового дослідження археологічної спадщини, не пов'язаний з руйнуванням культурного шару (крім обмеженого шурфування для визначення товщини культурного шару) об'єкта археологічної спадщини і спрямований на виявлення, локалізацію (картографування), інтерпретацію об'єктів археологічної спадщини, уточнення даних про вже відомі об'єкти археологічної спадщини;

археологічні розкопки - вид наукового дослідження археологічної спадщини, спрямований на пошук і вивчення археологічних залишків на території об'єкта археологічної спадщини, що здійснюється шляхом систематичного обстеження земної чи підводної поверхні та включає земляні і підводні роботи, наслідком яких може бути часткове або повне руйнування досліджуваного об'єкта;

дозвіл - документ установленого зразка, виданий центральним

органом виконавчої влади у сфері охорони культурної спадщини, що дає право на проведення археологічних розвідок, розкопок на території пам'ятки, охоронюваній археологічній території, в зонах охорони, історичних ареалах населених місць, а також на дослідження решток життєдіяльності людини, що містяться під землею поверхнею та водою;

дослідник археологічної спадщини (далі - археолог) - вчений (громадянин України, іноземець або особа без громадянства), який має відповідну фахову освіту і кваліфікацію, професійно здійснює археологічні дослідження із складенням наукової звітності та публікацією наукових результатів;

кваліфікаційний документ - посвідчення установленого зразка, що визначає фаховий рівень дослідника;

наукове дослідження археологічної спадщини (далі - археологічне дослідження) - наукова діяльність, спрямована на здобуття нових знань про об'єкти археологічної спадщини, закономірності розвитку давнього суспільства і людини на основі результатів аналізу археологічних матеріалів і документованої інформації (публікацій, наукових звітів тощо) археологічного характеру;

об'єкт археологічної спадщини (далі - археологічний об'єкт) - місце, споруда (витвір), комплекс (ансамбль), їх частини, пов'язані з ними території чи водні об'єкти, створені людиною, незалежно від стану збереженості, що донесли до нашого часу цінності з археологічного, антропологічного та етнографічного погляду і повністю або частково зберегли свою автентичність;

охорона археологічної спадщини - комплекс заходів, що здійснюються відповідно до законодавства органами державної влади, підприємствами, установами, організаціями, громадянами, спрямованих на ведення обліку (виявлення, наукове вивчення, класифікацію, картографування, державну реєстрацію), захист, збереження, належне утримання, відповідне використання, консервацію, реставрацію, реабілітацію та музеєфікацію об'єктів археологічної спадщини, а також поширення знань про археологічну спадщину;

пам'ятка археології (далі - археологічна пам'ятка) - археологічний об'єкт національного або місцевого значення, занесений до Державного реєстру нерухомих пам'яток України.
{ Стаття 1 в редакції Закону N 2518-VI (2518-17) від 09.09.2010 }

Стаття 2. Законодавство України про охорону археологічної спадщини

Законодавство України про охорону археологічної спадщини складається з Конституції України (254к/96-ВР), Земельного кодексу України (2768-14), Закону України "Про охорону культурної спадщини" (1805-14), міжнародних договорів України з питань охорони археологічної спадщини, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, цього Закону та інших нормативно-правових актів України.

Стаття 3. Основні завдання законодавства України про охорону археологічної спадщини

Основними завданнями законодавства України про охорону археологічної спадщини є:

регулювання суспільних відносин у сфері охорони, дослідження та збереження археологічної спадщини;

забезпечення права громадян на пізнання археологічної спадщини України;

забезпечення археологам - громадянам України права на проведення археологічних досліджень;

визначення повноважень державних органів у сфері охорони археологічної спадщини; { Абзац п'ятий частини першої статті 3 в редакції Закону N 2518-VI (2518-17) від 09.09.2010 }

сприяння державній політиці у сфері охорони, дослідження та збереження археологічної спадщини;

визначення видів об'єктів археологічної спадщини (археологічних об'єктів культурної спадщини);

визначення відповідних прав та обов'язків осіб, у користуванні або володінні яких перебувають археологічні об'єкти чи предмети; { Абзац восьмий частини першої статті 3 в редакції Закону N 2518-VI (2518-17) від 09.09.2010 }

створення необхідних умов для забезпечення охорони об'єктів археологічної спадщини;

створення нормативно-правової бази з охорони, збереження, дослідження археологічної спадщини;

визначення критеріїв щодо видачі кваліфікаційних документів та дозволів на проведення археологічних розвідок, розкопок, інших земляних робіт на території археологічної пам'ятки, охоронюваній археологічній території, в зонах охорони, в історичних ареалах населених місць, а також дослідження решток життєдіяльності людини, що містяться під землею поверхнею або водою; { Абзац одинадцятий частини першої статті 3 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2518-VI (2518-17) від 09.09.2010 }

правове регулювання фінансування охорони і дослідження археологічної спадщини.

Розділ II

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ АРХЕОЛОГІЧНОЮ СПАДЩИНОЮ

Стаття 4. Органи управління у сфері охорони археологічної спадщини

Державне управління у сфері охорони археологічної спадщини здійснюється Кабінетом Міністрів України та спеціально уповноваженими органами охорони культурної спадщини.

До спеціально уповноважених органів охорони культурної спадщини належать:

центральні органи виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну політику у сфері охорони

культурної спадщини; { Абзац другий частини другої статті 4 в редакції Закону N 5461-VI (5461-17) від 16.10.2012 }

орган виконавчої влади Автономної Республіки Крим; { Абзац третій частини другої статті 4 в редакції Закону N 5461-VI (5461-17) від 16.10.2012 }

обласні, районні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації; { Абзац четвертий частини другої статті 4 в редакції Закону N 5461-VI (5461-17) від 16.10.2012 }

виконавчий орган сільської, селищної, міської ради. { Абзац п'ятий частини другої статті 4 в редакції Закону N 5461-VI (5461-17) від 16.10.2012 }
{ Стаття 4 в редакції Закону N 2518-VI (2518-17) від 09.09.2010 }

Стаття 5. Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері охорони археологічної спадщини

До повноважень Кабінету Міністрів України у сфері охорони археологічної спадщини належить:

забезпечення здійснення державної політики у сфері охорони археологічної спадщини;

здійснення державного контролю у сфері охорони археологічної спадщини;

внесення об'єктів археологічної спадщини національного значення до Державного реєстру нерухомих пам'яток України;

визначення археологічних установ та музеїв, яким надається право утримання археологічних пам'яток, а також їх купівлі;

затвердження методик і нормативів оцінки археологічних пам'яток.

Кабінет Міністрів України здійснює також інші повноваження, передбачені законами України у сфері охорони культурної спадщини. { Частина друга статті 5 із змінами, внесеними згідно із Законом N 5461-VI (5461-17) від 16.10.2012 }

Стаття 6. Повноваження центральних органів виконавчої влади у сфері охорони культурної спадщини

До повноважень центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони культурної спадщини, належать:

розроблення, затвердження та погодження нормативно-правових актів, що регулюють питання охорони археологічної спадщини;

оголошення топографічно визначених територій чи водних об'єктів, в яких містяться об'єкти культурної спадщини або можлива їх наявність, охоронюваними археологічними територіями;

науково-методичне керівництво з питань охорони і використання археологічної спадщини;

здійснення інших повноважень, передбачених законом та

покладених на нього актами Президента України.

До повноважень центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони культурної спадщини, належать:

ведення державного обліку об'єктів археологічної спадщини;

визначення меж територій археологічних пам'яток національного значення, затвердження зон їх охорони, охоронюваних археологічних територій, історичних ареалів населених місць та встановлення режиму їх використання;

здійснення нагляду за виконанням робіт з дослідження, консервації, реабілітації, реставрації, ремонту, пристосування, музеєфікації та інших робіт на об'єктах археологічної спадщини і в зонах їх охорони, на охоронюваних археологічних територіях,

в історичних ареалах населених місць відповідно до закону;

погодження проектів відведення земельних ділянок на території пам'яток та в зонах їх охорони, на охоронюваних археологічних територіях, в історичних ареалах населених місць відповідно до закону;

погодження програм та проектів містобудівних, архітектурних і ландшафтних перетворень, меліоративних, шляхових, земляних робіт на пам'ятках національного значення та в зонах їх охорони, на охоронюваних археологічних територіях, в історичних ареалах населених місць з урахуванням експертного висновку за результатами наукової археологічної експертизи зазначених проектів;

видача дозволів на проведення археологічних розвідок, розкопок на території пам'ятки, в зонах охорони, на охоронюваній археологічній території, в історичних ареалах населених місць, а також на дослідження решток життєдіяльності людини, що містяться під землею поверхнею та водою;

заборона будь-якої діяльності юридичних або фізичних осіб, що загрожує об'єкту археологічної спадщини або порушує вимоги законодавства про охорону археологічної спадщини, в порядку, встановленому законом;

видача розпоряджень та приписів щодо охорони археологічних пам'яток, припинення робіт на таких пам'ятках, їх територіях та в зонах охорони, на охоронюваних археологічних територіях, в історичних ареалах населених місць, якщо такі роботи виконуються за відсутності затверджених або погоджених відповідними органами охорони культурної спадщини програм та проектів, передбачених цим Законом дозволів або з відхиленням від них;

застосування фінансових санкцій за порушення вимог цього Закону;

здійснення контролю за переміщенням археологічних предметів через державний кордон;

здійснення інших повноважень, передбачених законом та покладених на нього актами Президента України.

{ Стаття 6 в редакції Законів N 2518-VI (2518-17) від 09.09.2010, N 5461-VI (5461-17) від 16.10.2012 }

Стаття 7. Повноваження інших органів охорони культурної спадщини

До повноважень органу виконавчої влади Автономної Республіки Крим, обласної, районної, Київської та Севастопольської міської державної адміністрації, виконавчого органу сільської, селищної, міської ради належать: { Абзац перший статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом N 5461-VI (5461-17) від 16.10.2012 }

здійснення контролю за виконанням цього Закону, інших нормативно-правових актів щодо охорони археологічної спадщини;

визначення меж територій археологічних пам'яток місцевого значення, затвердження зон їх охорони;

забезпечення в межах відповідної адміністративно-територіальної одиниці належного захисту та утримання об'єктів археологічної спадщини;

здійснення відповідно до закону нагляду за станом схоронності археологічних пам'яток;

погодження у випадках, передбачених законом проектів відведення земельних ділянок; { Абзац шостий статті 7 із змінами, внесеними згідно із Законом N 3038-VI (3038-17) від 17.02.2011 }

погодження програм та проектів містобудівних, архітектурних і ландшафтних перетворень, меліоративних, шляхових, земляних робіт, виконання яких може позначитися на стані пам'яток місцевого значення, їх територій і зон охорони, з урахуванням експертного висновку за результатами наукової археологічної експертизи зазначених проектів;

реєстрація кваліфікаційних документів та дозволів на проведення археологічних розвідок, розкопок, а також на дослідження решток життєдіяльності людини, що містяться під землею та водою;

видання розпоряджень і приписів щодо охорони пам'яток місцевого значення, припинення робіт на пам'ятках, їх територіях та в зонах охорони, якщо такі роботи виконуються за відсутності затверджених або погоджених відповідним органом охорони культурної спадщини програм та проектів, передбачених цим Законом дозволів або з відхиленням від них;

здійснення інших повноважень відповідно до закону.
{ Стаття 7 в редакції Закону N 2518-VI (2518-17) від 09.09.2010 }

Стаття 7-1. Порядок надання дозволів, погоджень органами охорони культурної спадщини

Дозволи і погодження, передбачені цим Законом, надаються органами охорони культурної спадщини безоплатно.

Рішення про надання або відмову в наданні дозволу чи погодження приймається органом охорони культурної спадщини протягом одного місяця з дня подання фізичною чи юридичною особою відповідних документів у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Набуття суб'єктом господарювання права на провадження певних дій для здійснення господарської діяльності, щодо яких цим Законом передбачено отримання дозволу чи погодження, за декларативним принципом забороняється.

{ Закон доповнено статтею 7-1 згідно із Законом N 2518-VI (2518-17) від 09.09.2010 }

Стаття 8. Державний облік археологічної спадщини

Археологічні пам'ятки і предмети підлягають державному обліку незалежно від підпорядкування і форми власності.

Державний облік археологічної спадщини здійснюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони культурної спадщини.

{ Частина друга статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законами N 2518-VI (2518-17) від 09.09.2010, N 5461-VI (5461-17) від 16.10.2012 }

Державний облік археологічної спадщини включає її виявлення, фіксацію, визначення наукової та культурної цінності, картографування і паспортизацію, складання списку і зводу археологічних пам'яток, облік та інвентаризацію археологічних колекцій незалежно від відомчої належності і форми власності.

Порядок ведення державного обліку археологічної спадщини визначає Кабінет Міністрів України.

{ Частина четверта статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2518-VI (2518-17) від 09.09.2010 }

Розділ III

НАУКОВЕ ДОСЛІДЖЕННЯ АРХЕОЛОГІЧНОЇ СПАДЩИНИ

Стаття 9. Види та принципи наукових досліджень археологічної спадщини

Наукові дослідження археологічної спадщини включають:

вивчення історико-архівних даних щодо об'єктів археологічної спадщини;

польові дослідження (археологічні розвідки, розкопки, інші земляні і підводні роботи); { Абзац третій частини першої статті 9 в редакції Закону N 2518-VI (2518-17) від 09.09.2010 }

післяпольові дослідження (шифрування, реставрація, замальовування та фотографування знахідок, архівні, лабораторні та інші види вивчення археологічних пам'яток і предметів, знайдених під час польових досліджень тощо). { Абзац четвертий частини першої статті 9 в редакції Закону N 2518-VI (2518-17) від 09.09.2010 }

Принципами наукового дослідження археологічної пам'ятки є:

застосування, де це можливо, неруйнівних методів дослідження;

завдання якнайменшої шкоди об'єктам археологічної спадщини та запобігання тому, щоб об'єкти археологічної спадщини залишалися розкритими після завершення польових досліджень без забезпечення

їхнього належного збереження, консервації та раціонального використання;

проведення наукової фіксації усіх етапів дослідження і всіх виявлених знахідок та інших матеріальних залишків;

публікація результатів наукового дослідження археологічної пам'ятки.

{ Статтю 9-1 виключено на підставі Закону N 3038-VI (3038-17) від 17.02.2011 }

Стаття 10. Право на проведення наукових досліджень археологічної спадщини

Право на проведення наукових досліджень археологічної спадщини надається виключно археологам, які мають практичний досвід проведення археологічних робіт (розкопок, розвідок), виконують вимоги законодавства України про охорону культурної спадщини.

Проведення археологічних розвідок, розкопок, інших земляних робіт на території пам'ятки, охоронюваній археологічній території, у зонах охорони, в історичних ареалах населених місць, а також дослідження решток життєдіяльності людини, що містяться під землею, поверхнею, під водою, здійснюється за дозволом, виданим центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони культурної спадщини. Порядок видачі дозволів визначається Кабінетом Міністрів України.

{ Частина друга статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законами N 2518-VI (2518-17) від 09.09.2010, N 5461-VI (5461-17) від 16.10.2012 }

Дозволи на проведення археологічних розвідок, розкопок надаються за умови дотримання археологом вимог охорони археологічної спадщини та наявності у нього кваліфікаційного документа, виданого кваліфікаційною радою, створеною відповідно до Закону України "Про охорону культурної спадщини" (1805-14).

{ Частина третя статті 10 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2518-VI (2518-17) від 09.09.2010 }

Проведення археологічних розвідок, розкопок, інших земляних та підводних робіт для пошуку об'єктів археологічної спадщини або пов'язаних з ними рухомих предметів за відсутності передбаченого законом дозволу, зокрема на використання металошукачів, детекторів неоднорідності ґрунту чи будь-якого іншого пошукового обладнання або відповідної технології, є незаконним.

{ Частина четверта статті 10 в редакції Закону N 2518-VI (2518-17) від 09.09.2010 }

Стаття 11. Науковий звіт дослідника археологічної спадщини

Археолог, який здійснює археологічне дослідження на території України, надає до початку наступного польового сезону науковий звіт про виконані в попередньому польовому сезоні археологічні роботи органу, що видав дозвіл, та визначеним Кабінетом Міністрів України державній архівній установі чи архівному підрозділу державної наукової установи.

Вимоги до складення та порядку подання наукового звіту затверджуються вченою радою Інституту археології Національної академії наук України.

Наукові звіти підлягають довічному зберіганню.
{ Стаття 11 в редакції Закону N 2518-VI (2518-17) від 09.09.2010 }

Стаття 12. Інститут археології Національної академії наук України

Інститут археології Національної академії наук України є державною науковою установою у сфері дослідження археологічної спадщини, що відповідно до законодавства:

організує і здійснює наукові та науково-рятувальні дослідження археологічних об'єктів;

координує наукові дослідження, що здійснюються на території України науковими установами та організаціями незалежно від їх підпорядкування та форми власності;

розробляє, затверджує та впроваджує наукові методики дослідження археологічної спадщини;

здійснює наукову археологічну експертизу програм та проектів містобудівних, архітектурних і ландшафтних перетворень, меліоративних, шляхових, земляних робіт, виконання яких може негативно позначитися на стані об'єктів археологічної спадщини, їх територій та зон охорони;

веде науковий архів звітів про археологічні дослідження;

здійснює наукову експертизу результатів дослідження археологічної спадщини;

формує кваліфікаційну раду з питань видачі кваліфікаційних документів (відкритих листів). { Статтю 12 доповнено абзацом восьмим згідно із Законом N 2947-VI (2947-17) від 13.01.2011 }
{ Стаття 12 в редакції Закону N 2518-VI (2518-17) від 09.09.2010 }

Стаття 13. Участь громадськості в охороні археологічної спадщини

Громадські організації, громадяни сприяють органам охорони культурної спадщини у проведенні практичних заходів з виявлення, вивчення, обліку та охорони об'єктів археологічної спадщини, популяризації серед населення знань про них та пам'яткоохоронного законодавства, здійснюють громадський контроль за станом збереження, використанням, консервацією та музеєфікацією пам'яток археології.

Органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування сприяють діяльності Українського товариства охорони пам'яток історії та культури, Українського фонду культури, інших громадських організацій, а також громадян з охорони археологічної спадщини.

Стаття 14. Правовий статус археологічної експедиції

Археологічна експедиція за своїм правовим статусом може бути як окремим підрозділом юридичної особи (наукової установи, навчального закладу, музейної установи тощо), так і юридичною особою державної або комунальної форми власності, статутна діяльність якої передбачає проведення наукового дослідження археологічної спадщини.

Керівництво діяльністю археологічної експедиції у сфері дослідження археологічної спадщини здійснює археолог, який одержав кваліфікаційний документ та дозвіл на проведення відповідних робіт на об'єкті археологічної спадщини.

{ Частина друга статті 14 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2518-VI (2518-17) від 09.09.2010 }

Археологічна експедиція може утворюватися Інститутом археології Національної академії наук України, науковими установами Національної академії наук України, в яких є археологічні відділи, вищими навчальними закладами III або IV рівня акредитації державної форми власності в межах програм підготовки студентів, адміністраціями історико-культурних заповідників, музеями державної та комунальної форми власності, у штаті яких працюють археологи, які мають відповідну кваліфікацію, підтверджену кваліфікаційним документом.

{ Частина третя стаття 14 в редакції Закону N 2518-VI (2518-17) від 09.09.2010 }

Археологічні експедиції, загони і групи перебувають під охороною держави. Центральні та місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації і громадяни надають допомогу і сприяють проведенню археологічних досліджень.

{ Частина четверта статті 14 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2518-VI (2518-17) від 09.09.2010 }

Розділ IV

ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ ДОСЛІДНИКІВ АРХЕОЛОГІЧНОЇ СПАДЩИНИ

Стаття 15. Права та обов'язки дослідника археологічної спадщини

Дослідник археологічної спадщини має право на:

поновлення наукових досліджень об'єкта археологічної спадщини, що він досліджував раніше;

доступ до польової документації, наукових звітів та археологічних предметів, виявлених ним під час археологічних досліджень.

Дослідник археологічної спадщини зобов'язаний:

дотримуватися принципів наукового дослідження археологічної спадщини, визначених цим Законом;

здійснювати археологічні дослідження відповідно до вимог законодавства про охорону культурної спадщини, зокрема нормативно-правових актів центрального органу виконавчої влади у сфері охорони культурної спадщини;

передати всі виявлені під час досліджень археологічні предмети на постійне зберігання визначеній у дозволі установі для занесення до державної частини Музейного фонду України;

надати польову документацію та науковий звіт про проведені роботи органу, що видав дозвіл, та визначеним Кабінетом Міністрів України державній архівній установі чи архівному підрозділу державної наукової установи у встановленому законодавством порядку для занесення до Національного архівного фонду;

забезпечити належну консервацію відповідних об'єктів культурної спадщини, упорядження території після завершення робіт.

{ Стаття 15 в редакції Закону N 2518-VI (2518-17) від 09.09.2010 }

Стаття 16. Реалізація прав на наукове дослідження і одержання наукового результату

Одержана в результаті археологічних досліджень наукова інформація є об'єктом права інтелектуальної власності відповідно до законодавства України.

Підставами виникнення права інтелектуальної власності на одержану в результаті археологічних досліджень наукову інформацію є: одержання такої інформації в результаті польових або інших археологічних досліджень; створення інформації своїми силами і за свій рахунок; виконання будь-якого договору, що містить умови переходу права власності на інформацію до іншої особи.

Право інтелектуальної власності на одержану в результаті археологічних досліджень наукову інформацію регулюється цим Законом, законами України "Про науково-технічну інформацію" (3322-12), "Про авторське право і суміжні права" (3792-12) та іншими актами законодавства України. Право власності на наукову інформацію, одержану або створену кількома громадянами або юридичними особами, визначається договором, укладеним між співвласниками цієї інформації.

Спори про право інтелектуальної власності на одержану в результаті археологічних досліджень інформацію вирішуються відповідно до законів України.

Стаття 17. Право на публікацію результатів наукових досліджень археологічної спадщини

Археолог, який здійснив археологічні дослідження, має виключне право на публікацію одержаної в результаті польових і післяпольових досліджень наукової інформації в порядку, встановленому частиною першою статті 15 та статтею 28 Закону України "Про авторське право і суміжні права" (3792-12).

Стаття 18. Знахідки, одержані в результаті археологічних досліджень

Знахідки, одержані в результаті археологічних досліджень (нерухомі та рухомі предмети, які були пов'язані з об'єктом археологічної спадщини і виявлені під час археологічних досліджень), є державною власністю. Вони підлягають обліку та класифікації відповідно до методик, затверджених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної

політики у сфері охорони культурної спадщини. Правовий режим скарбу визначається законодавством України.

{ Частина перша статті 18 із змінами, внесеними згідно із Законами N 2518-VI (2518-17) від 09.09.2010, N 5461-VI (5461-17) від 16.10.2012 }

З моменту виявлення і до передачі на зберігання згідно із законодавством України знахідки охороняються державою нарівні з об'єктами музейного фонду України.

Знахідки підлягають передачі на зберігання до визначених у дозволі на проведення археологічних розвідок, розкопок, інших земляних робіт, а також на дослідження решток життєдіяльності людини, що містяться під землею поверхнею та водою, фондів музеїв, у яких зберігаються музейні колекції і предмети, що є державною власністю і належать до державної частини Музейного фонду України. *{ Частина третя статті 18 в редакції Закону N 2518-VI (2518-17) від 09.09.2010 }*

У тому випадку, коли досліджені елементи археологічної спадщини залишаються на місці (*in situ*), археолог разом з відповідним органом охорони культурної спадщини вживають заходів щодо їх консервації або музеєфікації. Фінансування таких заходів провадиться відповідно до Закону України "Про охорону культурної спадщини" (1805-14).

Стаття 19. *Обов'язки юридичних і фізичних осіб, у користуванні або володінні яких перебувають археологічні об'єкти*

{ Назва статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2518-VI (2518-17) від 09.09.2010 }

Юридичні і фізичні особи, у користуванні або володінні яких перебувають археологічні об'єкти або предмети, зобов'язані: *{ Абзац перший статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2518-VI (2518-17) від 09.09.2010 }*

дотримуватися всіх вимог законодавства щодо охорони і використання археологічних об'єктів або предметів; *{ Абзац другий статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2518-VI (2518-17) від 09.09.2010 }*

виконувати всі необхідні роботи виробничого характеру згідно з дозволом;

негайно інформувати про нововиявлені об'єкти або предмети в межах території, яку вони використовують для своєї діяльності;

сприяти і не перешкоджати будь-яким роботам з виявлення, обліку та вивчення археологічних об'єктів або предметів.

Розділ V

ФІНАНСУВАННЯ ОХОРОНИ, ЗАХИСТУ, ДОСЛІДЖЕННЯ АРХЕОЛОГІЧНОЇ СПАДЩИНИ

Стаття 20. *Джерела фінансування охорони, захисту, дослідження археологічної спадщини*

Фінансування охорони археологічної спадщини здійснюється за рахунок загального і спеціального фондів Державного бюджету

України.

Джерелами фінансування заходів у сфері охорони, захисту, дослідження археологічної спадщини можуть бути кошти власників археологічних об'єктів чи уповноважених ними органів або осіб, які набули права володіння, користування чи управління пам'ятками, кошти замовників робіт, благодійні внески та пожертвування, у тому числі валютні, на охорону археологічної спадщини та інші джерела, не заборонені законодавством України.

Розділ VI

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ

Стаття 21. Принципи та види міжнародного співробітництва України у сфері охорони археологічної спадщини

Археологічна спадщина України є невід'ємною складовою археологічної спадщини Європи і людства в цілому. Україна заохочує міжнародні обміни інформацією про археологічні дослідження, сприяє міжнародним контактам археологів.

Держава дбає про налагодження і розвиток співробітництва з іноземними державами та міжнародними організаціями для запобігання незаконним археологічним розкопкам, незаконним ввезенню, вивезенню і передачі права володіння на рухомі предмети, що походять з об'єктів археологічної спадщини.

{ Частина друга статті 21 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2518-VI (2518-17) від 09.09.2010 }

Держава створює необхідні правові та економічні умови для здійснення у сфері охорони археологічної спадщини вільних та рівноправних відносин з іноземними науковими установами та організаціями, іноземними та міжнародними науковими товариствами і об'єднаннями, якщо ці відносини не суперечать законодавству України.

Міжнародне договірно-правове, інформаційне, наукове співробітництво у сфері охорони археологічної спадщини здійснюється у формах, що не суперечать законодавству України.

Якщо міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, встановлено інші правила, ніж ті, що передбачені цим Законом, застосовуються правила міжнародного договору України.

Розділ VII

ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ПРО ОХОРОНУ АРХЕОЛОГІЧНОЇ СПАДЩИНИ

Стаття 22. Відповідальність за порушення законодавства України про охорону археологічної спадщини

Юридичні і фізичні особи, дії або бездіяльність яких завдали шкоди археологічній спадщині, несуть відповідальність відповідно до законодавства України.

Розділ VIII

ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

2. Кабінету Міністрів України протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом:

подати до Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законів України у відповідність із Законом України "Про охорону археологічної спадщини";

розробити і привести свої нормативно-правові акти у відповідність із цим Законом;

відповідно до компетенції забезпечити прийняття нормативно-правових актів, передбачених цим Законом;

забезпечити перегляд і скасування міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади України їхніх нормативно-правових актів, що суперечать цьому Закону.

3. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1) частину дев'яту статті 118 Земельного кодексу України (2768-14) (Відомості Верховної Ради України, 2002 р., N 3-4, ст. 27) викласти у такій редакції:

"9. Проект відведення земельної ділянки погоджується з органом по земельних ресурсах, природоохоронним і санітарно-епідеміологічним органами, органами архітектури і охорони культурної спадщини та подається на розгляд відповідних місцевої державної адміністрації або органу місцевого самоврядування";

2) статтю 298 Кримінального кодексу України (2341-14) (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., N 25-26, ст. 131) викласти у такій редакції:

"Стаття 298. Знищення, руйнування або пошкодження пам'яток - об'єктів культурної спадщини та самовільне проведення пошукових робіт на археологічній пам'ятці

1. Умисне незаконне знищення, руйнування або пошкодження пам'яток - об'єктів культурної спадщини -

караються штрафом до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням волі на строк до трьох років.

2. Ті самі дії, вчинені щодо пам'яток національного значення, -

караються позбавленням волі на строк до п'яти років.

3. Діяння, передбачені частинами першою або другою цієї статті, вчинені з метою пошуку рухомих предметів, що походять із об'єктів археологічної спадщини, -

караються позбавленням волі на строк від двох до п'яти років.

4. Діяння, передбачені частинами першою або другою цієї

статті, вчинені службовою особою з використанням службового становища, -

караються позбавленням волі на строк від трьох до восьми років".

Президент України

Л. КУЧМА

м. Київ, 18 березня 2004 року

№ 1626-IV

Публікації документа

- **Голос України** від 27.04.2004 — № 78
 - **Урядовий кур'єр** від 29.04.2004 — № 81
 - **Офіційний вісник України** від 30.04.2004 — 2004 р., № 15, стор. 20, стаття 1027, код акту 28490/2004
 - **Відомості Верховної Ради України** від 25.06.2004 — 2004 р., № 26, стор. 1080, стаття 361
-